

I CRÔNICAS

(Nüxíraxüxü i popera i wenaxarü ãëxgacügüchigaxü ümatüxü)

.....

Chaú rü nanegü rü daigu nayue

10 ¹Rü nüma ga Firitéutanüxügü rü Iraéuanecüãxgüçax ínayaxüãchi. Rü ma xpúne ga Yibóagu nügü nadai. Rü muxüma ga Iraéuanecüãxgü yexma nayue rü yemaçax Firitéutanüxügüchaxwa nibuxmü. ²Rü yexguma ga nüma ga Firitéutanüxügü rü Chaúwe rü nanegüwe nangëgü, rü nanadai ga Chaú nanegü ga Yónataü rü Abinadábi rü Maquichúa. ³Rü yemawena rü Chaúçax nibuxmü rü yema würamaxã ixãxnexü rü Chaúmaxã namexchinügü rü poraãcü nanapixëëgü. ⁴Rü yexguma ga nüma ga Chaú rü yema norü poxüruüxü nhanagürü: —¡Nayaxu i ngëma curü tara rü ngëmamaxã choxü nacaná! Erü tama chanaxwaxe i choxü ngüxü ningexëëgü i yea duüxügü i tama Tupanaaxü yaxögüxü —nhanagürü. Notürü nüma ga gumá norü poxüruüxü rü tama nanacanápacütüüchaü yerü namuü. Rü yexguma ga nüma ga Chaú rü nanayaxu

ga norü tara rü nümatama nagu nügü nanguxëxë. ⁵Rü nüma ga gumá norü poxüruüxü rü nüxü nadau ga nax nayuxü ga Chaú rü yemaçax ga nüma rü ta nügütama norü taragu nügü nanguxëxë rü nayu. ⁶Rü yemaacü nixí ga nayuxü ga Chaú rü nanegü rü guxüma ga natanüxügü. ⁷Rü guxüma ga yema togü ga Iraéuanecüãx ga guma ma xpúnearü tuächigu ipeaxü, rü yexguma nüxü nadaugüga ga nax yabuxmüxü ga Chaúarü churaragü rü marü nax nayuxü ga Chaú rü nanegü, rü yexguma ga nüma ga yexma ächiügüxü rü ínachoxü nawa ga guma ñanegü rü nüma rü ta nibuxmü. Rü nüma ga Firitéutanüxügü rü yéma nangugü rü yexma naxächüügü nagu ga guma ñanegü. ⁸Rü yexguma nügü nadaixgu wenaxarü moxüãcü rü nüma ga Firitéutanüxügü rü yema nügü ínadaixüwa naxí nax tüxü yadexenegüxüçax ga guxema yuexe. Rü yexma Chaúxü rü nanegüxü nayangaugü ga yexma yuxü nagu ga guma ma xpúne ga Yibóa. ⁹Rü nüma ga Firitéutanüxügü

rü Chaúxũ ínacuxũxũne rü nanade ga naxne. Rü nayadaerugü rü nayangegü ga naeru rü naxnegü. Rü nhuxũchi guxũma ga Firitéutanũxũgiarü ñaneğiwa norü tupanachicũnaãpatawa duũxũgũmaxã nüxũ nixugüetanü ga nachiga ga marü nax nayuxũ. ¹⁰Rü nhuxũchi ga guma naxnegü, rü nüma ga Firitéutanũxũgü rü norü tupanagüchicũnaãpataũgu nayanu. Rü yema naeru rü norü tupana ga Dagóuarü tupaucaarü íxtapũxgu nayacho. ¹¹⁻¹²Rü guxũma ga yema Iraéuanecũãxgü ga ñane ga Yabécũãx ga Yiriáyanewa yexmane, rü yexguma nüxũ nacuaãxgüga ga yema Firitéutanũxũgü Chaúmaxã ügũxũ, rü guxũma ga yema yatügü ga tama muüewaxexũ rü wüxigu nügũmaxã nagu narũxĩnũe nax yadeaxũcax ga yema Chaúxũne rü nanegũxũne. Rü Yabéwa nanana. Rü yexma nixĩ ga nataãxgũaxũ ga yema naxũnegü natũũgu ga wüxi ga carabáyu. Rü yemawena 7 ga ngunexũ naxauree. ¹³⁻¹⁴Rü yemaacü nixĩ ga nayuxũ ga Chaú nagagu ga yema chixexũ ga naxuxũ. Yerü nüma ga Chaú rü tama Tupanaga naxĩnũ rü nhuxũchi yuũxũ ga ëxũguxũxũ cuáxũna nayaca. Rü tama nüxna naca ga Tupana. Rü yemagagu nixĩ ga nüma ga Tupana ga nayuxëãxũ rü Yeché nane ga Dawíxũ naxunetaxũ nax nüma Iraéuanecũãxgüarü ãëxgacü yixĩxũcax.

**Dawíxũ naxunetagü nax
Iraéuanecũãxgüarü ãëxgacü
yixĩxũcax**

11 ¹Rü guxũma ga Iraéuanecũãxgüarü ãëxgacü rü nangutaquexegü rü ñane ga Ebróũwa

naxĩ rü Dawímaxã narüdexagü. Rü Dawíxũ nhanagürügü: —Toma rü cutanũxũtama tixĩgü. ²Notürü woo yexguma tóru ãëxgacü yixĩxgu ga Chaú, notürü cuma nixĩ ga tóru churaragũmaxã icucuáxũ ga yexguma tóru uanügũmaxã nügü nadaixgu. Rü nhuxmachi nüma ya Cori ya curü Tupana rü cumaxã inaxuneta nax cuma yixĩxũ i tomaxã icucuáxũ nax torü ãëxgacü quixĩxũcax —nhanagürügü. ³Rü yexguma ga nüma ga Dawí rü Cori ya Tupanapexewa natanũxũga naxĩnũ. Rü nümagü rü Dawíxũ chíxũmaxã nabaerugü nax Iraéuanecũãxgüarü ãëxgacü yixĩxũcax. Yerü yemaacü nixĩ ga Tupana ga Chamuémaxã nüxũ yaxuxũ.

**Dawí rü nanapu ga yema norü
uanügüarü dauxũtaechica ga
maãpũne ga Chiáũwa yexmaxũ**

⁴Dawí rü guxũma ga yema Iraéuanecũãxgüarü ãëxgacü rü Yerucharéũwa naxĩ. Rü guma ñane rü Yebuchégu nixĩ ga naéga ga noxri yerü yema naanegu nixĩ ga naxächũgũxũ ga Yebuchéutanũxũgü. ⁵Notürü nüma ga yema Yebuchéutanũxũgü rü Dawína nanachũxgü rü nhanagürügü: —Cuma rü taxuacũma nuxã cuxücu —nhanagürügü. Notürü nüma ga Dawí rü nanapu ga yema dauxũtaechica ga maãpũne ga Chiáũwa yexmaxũ. Rü yexguma marü napuãguwena rü nügügu nanaxüéga. Rü nhuxmax rü Dawíarü ñane nixĩ i naéga. ⁶Rü naxũpa ga nax napuãxũ ga yema nachica rü nüma ga Dawí rü nhanagürü: —Rü yíxema tũxĩra naxcax íyagoõchixe i ngëma

Yebuchéutanüxügü rü yíxema tá tixí ya chorü churaragüarü ãëxgacüxü tüxü chaxunetaxe —nhanagürü. Rü Yoábe ga Charabía nane nixí ga nüxíra Yebuchéutanüxügüçax íyagoõchicü rü gumáxü naxuneta ga Dawí nax norü churaragüarü ãëxgacü yixíxüçax. ⁷Rü yemawena ga nüma ga Dawí rü yema dauxütaechicagu naxächüü, rü yemaçax nixí ga Dawíarü Íanemaxã naxügüãxü. ⁸Rü nüma ga Dawí rü nayaxüama ga guma íane naciwawa ga yema dauxütaechica. Rü yoxni ga Yoábe rü nayamexëxë ga guma naigü ga Yerucharéüarü ígü ga nagu ínapogüexüwa. ⁹Rü yemaacü ga Dawí rü guxüwama nanguchiga nax naporaxüchixü. Rü nüma ya Cori ya Tupana ya guxáétüwa ngëxmacü rü naxütawa nayexma.

.....

**Dawí rü nagu narüxinü nax
Yerucharéüwa nangeaxü ga yema
baú ga Tupanaarü mugü nawa
yexmaxü**

13 ¹Rü nüma ga Dawí rü nangutaquexë namaxã ga yema norü churaragüerügü rü capitáüügü nax norü ucuxëgüçax ínacaxaxüçax. ²⁻³Rü yemawena rü guxüma ga yema Iraéuanecüãxgü ga yexma ngutaquexegüxüxü nhanagürü: —Ngëxgumachi perü me yixíxgu i pemax rü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxü natauxchaxëãgu, rü name nixí i naxçax tangema i guxüma i tatanüxügü i Iraéuanewa ngëxmagüxü rü chacherdótegü rü Lewítanüxügü i norü íanewa rü norü naanewa ngëxmagüxü. ¡Rü ngíã nüxna

taxu nax nümagü rü ta tüxü nangüxëëgüxüçax, nax nua nangegüxü i ngëma baú i Tupanaarü mugü nagu ixüçuchixü! Yerü yexguma Chaú ãëxgacü ixíxgücürüwa rü nüxü itarüngümae ga yema baú —nhanagürü. ⁴Rü guxüma ga yema duüxügü rü norü me nixí nax yemaacü naxügüãxü. Yerü yema ore ga Dawí nüxü ixüxü rü naxçax rü name.

.....

**Dawí rü Lewítanüxügüxü namu nax
Yerucharéüwa nangegüãxüçax ga
yema baú ga Tupanaarü mugüchixü**

15 ¹Rü nüma ga Dawí rü duüxügüxü namu nax yema nüma ínaxãpataügu náí ya napatagü yexma nüxü naxügüxüçax. Rü yexgumarüxü ta nanamu nax naxügüãxüçax ga wüxi ga yexwacaxüne ga ípata ga naxchirunaxçax nax yéma nayexmaxüçax ga yema baú ga Tupanaarü mugüchixü. ²Rü yexguma ga nüma ga Dawí rü nhaa ore inaxü rü nhanagürü: “Rü ngëxguma ngexwacaxüne ya napatawa penangexgu i ngëma baú i Tupanaarü mugü nagu ixüçuchixü rü Lewítanüxüxícatátama nixí i ngëma yangegüxü. Erü nümagü nixí i woetama Tupana nüxü unetaxü nax guxügütáma ngëma puracü naxügüxüçax”, nhanagürü. ³Rü nhüxüchi nüma ga Dawí rü Yerucharéügu nanangutaquexëxëxë ga guxüma ga Iraéuanecüãxgü nax yemaacü yexwacaxüne ga napatawa nangegüãxüçax ga yema baú ga Tupanaarü mugü nagu üxü.

.....

16 ¹Rü yema baú ga Tupanaariü mugü nagu üxü rü nawa nanangegü ga guma ípata ga naxchirunaxçax ga Dawí woetama yemacax üxüne. Rü nhuxüchi nüma ga Dawí rü chacherdótegüxü namu nax yéma Tupanapexewa ínaguaxüçax ga âmaregü ga naxünagü rü pumáragü ga duüxügü yéma naxü nax Tupanaxü namaxá nangüxmüxêégüxüçax. ²Rü yexguma marü nüxü nachauegu nax Tupanacax âmare ínaguxü, rü nüma ga Dawí rü Tupanáégagu mexü norü duüxügümaxá naxuegu. ³Rü nhuxüchi ga Dawí rü guxüma ga Iraéuanecüâxgü ga yatüxü rü ngexü rü tüxü nayanu ga wüxi ga poü rü naétü ga taxre ga to ga poü ga maixcuraxü.

.....

**Wiyaeäcü Tupanana
moxê naxá ga Dawí**

⁷Rü yema ngunexügu nixí ga Dawí noxri Acháxü rü namücügüxü namuxü nax wiyaeäcü Tupanana moxê naxägüxü namaxá ga nhaa wiyae: ⁸“₁Moxê nüxna pexägü ya Cori ya Tupana! ;Rü guxüwama nüxü pexuchiga! ;Rü guxüma i nachixüanecüâxgümaxá nüxü pexu i ngêma mexügü i pexçax naxüxü! ⁹;Rü perü wiyægümaxá nüxü pecuaxüxügü! ;Rü pegümaxá nüxü pexu i ngêma taxü i mexügü i naxüxü! ¹⁰;Rü pegü namaxá pecuaxüxügü ya yimá üüneçü! Rü pema nax naxçax pedaügüxü ;rü petaâxégü! ¹¹;Rü naxçax pexí ya Cori ya Tupana rü norü poraçax pedaügü! ;Rü guxügüma norü ngüxêçax ípeca! ¹²⁻¹³;Rü nüxna pecuaxächie ga yema mexügü ga taxügü

ga norü poramaxá naxüxü rü ngêma norü mugü ga pemaxá nüxü yaxuxü, Pa Iraéuanecüâxgü ya Yacútaagü i Tupana Pexü Unetagüxex! ¹⁴Rü nüma nixí i Cori ya tóru Tupana yixixü. Rü nüma nixí i nhama i naanemaxá inacuáxü. ¹⁵⁻¹⁷Rü woo 1,000 tücumü i duüxügü i nhama i naanewa ngóexü ngupetügu rü nüma ya Tupana rü tagutáma nüxü inayarüngüma i norü uneta ga Abraüümaxá nüxü yaxuxü rü Isáquimaxá inaxügaxü rü wenaxarü Yacúmaxá nüxü yaxuxü nax guxügütáma nüxü nangüxêéxü i nataagü i Iraéutanüxügü. ¹⁸Rü yemacax Yacúmaxá nüxü nixu rü nhanagürü nüxü: ‘Chama rü tá cuxna chanaxá i guxüma i nhaa Canaáane nax guxügütáma cuxrü rü cutaagüarü yixixüçax’, nhanagürü. ¹⁹⁻²²Rü nümagü ga tóru oxigü rü woo noxretama nixígü ga noxri rü toxnamanacüâx nixígü, rü woo nhuxre ga nachixüanegüwa nichopetüetanü rü nhuxre ga âêxgacügümeçewa íninguxüetanü nax nhaa naanewa nangügüxüçax, notürü nüma ga Tupana rü tama nanaxwaxe nax texê chixri namaxá icuáxü. Rü yemacax yema âêxgacügü ga naxmeçwa nayexmagüxümaxá nüxü nixu rü nhanagürü nüxü: ‘Rü tama chanaxwaxe i ngêma chama nüxü chaxunetaxü i duüxügü rü chixri namaxá ipecuax rü ngêma chorü oreatü uruügü rü ngüxü nüxü pingexêégü’, nhanagürü. ²³Pa Guxüma i nhama i Naanecüâx i Duüxügüx ;rü naxçax pewiyaegü ya Cori ya Tupana! ;Rü guxü i ngunexügügu penaxunagü nax nüma yixixü i tüxü namaxêééxü! ²⁴;Rü guxüma i duüxügü

i guxũ i nachixũanegũwa ngẽxmagũxũmaxã nüxũ pexuchiga nax nũma rü naxũinexũ rü naxũãxũ i muxũma i mexũgũ i norü poramaxã naxũxũ! ²⁵Erü nũma ya Cori ya Tupana rü guxãétũwa nangexma, rü ngẽmacax name nax nüxũicatama icuaxũũgũxũ. Erü nũma rü naxãũcũmaxũchi rü guxũma i ngẽma tupananetaguétũwa nangexma. ²⁶Rü ngẽma togü i nachixũanegũarü tupananetagu rü naxchicũnaxãmare nixĩgũ. Notürü nũma ya Cori ya Tupana nixĩ ga naxũxũ i guxũma i ngẽma dauxũwa nüxũ idauxũ. ²⁷Rü nũma ñangexmaxũwa rü poraãcü nangóone. Rü napatawa nangexma i pora rü taãxẽ. ²⁸Pa Guxũma i Nachixũanecũãxgũx rü nüxũ pexuchigagü rü nũma ya Tupana rü nüxicatama nixĩ nax aixcuma naporaxũ rü naxũinexũ! ²⁹¡Rü nüxũ pengechaxũgũãcũma nüxũ pecuaxũxũgũ, erü nũma rü guxãétũwa nangexma! ¡Rü naxũtawã penana i perü ãmaregü rü napata ya mexechinewa nüxũ pecuaxũxũgũ! ³⁰Rü name nixĩ i guxũma i duũxũgũ i nhama i naanewa maxẽxũ rü napexewa namuũe. Erü nũma rü wũxitama ga namaxũgu nayaxũxẽxẽ ga nhama ga naane nax tama ngẽma namaxũna yaxũgachixũcax. ³¹Rü name nixĩ i nataãxẽ i guxũma i ngẽma dauxũgũxũ i naanewa ngẽxmagũxũ rü ngẽma nhama i naanewa ngẽxmagũxũ. ¡Rü guxũ i nachixũanegũwa nüxũ pexu rü nhapegügü: ‘Nũma ya Cori ya Tupana nixĩ i ãẽxgacü ya guxãétũwa ngẽxmacü yixĩxũ’, nhapegügü! ³²Rü name nixĩ i norü taãxẽmaxã naxãũga i ngẽma már,

rü naxãũgatanü i guxũma i ngẽma nawa ngẽxmagũxũ. ¡Rü nataãxẽ i ngẽma naanegü rü guxũma i nanetügü i nagu togũxũ! ³³Rü ngẽma naigü i naixnecũwa ngẽxmagũxũ rü name nixĩ i taãxẽãcü nicuxcu napexewa ya Cori ya Tupana ya nũma üxcü nax nhama i naanemaxã inacuãxũcax. ³⁴¡Rü moxẽ nüxna pexã ya Cori ya Tupana! Erü nũma rü namecũmaxũchi rü ngẽma norü ngechaũ rü taguma nagux. ³⁵¡Rü nhapegü nüxũ: ‘Toxũ ñanguxũxẽxẽ, Pa Tupanax, Pa Torü Maxẽxẽerũxũ! ¡Rü toxũ nade nax naxmexwa toxũ ñcunguxũxẽxẽxũcax i ngẽma togü i nachixũanegü nax ngẽmaãcü tanataxẽxũcax i cuéga i üinexũ rü taãxẽãcũma cuxũ ticuaxũũgũxũcax’, nhapegü nüxũ! ³⁶Rü guxũguma namecũmaxũchi ya yimã tórü Cori ya Tupana i yixema i Iraéutanũxũgũ”, yemaacü nawiyaegü ga Achã rü namücgü. Rü guxũma ga duũxũgü rü nachonagütanü rü nhanagürügü: —Aixcuma ngẽmaãcü nixĩ —nhanagürügü. Rü yemaacü Cori ya Tupanaxũ nicuaxũxũgü.

Tupana rü Dawímaxã inaxuneta

17 ¹Rü yexguma marü napatawa nayexmagu ga Dawí rü Tupanaarü orearü uruxũ ga Natãũmaxã nidexa rü nhanagürü nüxũ: —Dücac, chama rü wüxi ya ñpata ya ocayiwanaxcax ñxũxũnewa changexma. Notürü ngẽma baú i Tupanaarü mugü nawa ngẽxmaxũ rü wüxi ya ñpata ya naxchirumarenaxcax ñxũxũnewa nangexma —nhanagürü. ²Rü nũma ga Natãũ rü nanangãxũ rü nhanagürü:

—jĒcü naxū i ngēma nagu curūxīnūxū!
 Erū ngēma nixī i Tupanaarū ngúchaū
 —nhanagürū. ³Notürū yematama
 chūtaxūgu rü nüma ga Tupana rü
 Natáúmaxā nidexa rü nhanagürū nüxū:
⁴—jĒcü yimá chorū duū ya Dawíxūtawa
 naxū rü namaxā nüxū ixu rü chama ya
 Cori ya Tupana rü marū nhacharügü
 nüxū: “Taxūtáma cuma nixī i cunaxūxū
 ya yima ĩpata ya nawa tá changexmane!
⁵Rü yexguma Eyítuanewa perū oxigūxū
 íchangūxūxēxgucürüwa rü
 nhamamarema rü taguma wūxi ga ĩpata
 ga taxūnewa chayexma. Rü ixügūxūne
 ga ĩpatawamare chiyexmachigü. ⁶Rü
 yexguma namaxā ichixūxgu ga yema
 chorū duūxūgü rü nüxū chaxunetagügu
 ga norū āēxgacügü, rü taguma wūxi ga
 yema Iraéutanūxūarū āēxgacūxū chamu
 nax chauxcax naxügüāxūcax ga wūxi ga
 ĩpata ya ocayiwamaxā āxtapúne”,
 nhacharügü nüxū. ⁷Rü ngēmacax i
 nhuxmax rü jnamaxā nüxū ixu ya yimá
 chorū duū ya Dawí rü chamax ya Cori
 ya Tupana ya guxāétüwa ngēxmacü nax
 chixixū rü nhachagürü: “Chama rü cuxū
 íchamuxūchi ga carnérugüpúxūwa rü
 cuxū chayaxu nax marū tama
 carnérugüna cudaxūcax! Rü nhuxmax,
 rü chanaxwaxe nax cuma namaxā
 icucuáxū i ngēma chorū duūxūgü i
 cutanūxūgü i Iraéuanecüāxgü. ⁸Rü
 chama rü marū cuxū íchixümücü ga
 ngextá cuma ícuxūxūwa rü marū
 chanadai ga guxūma ga curū uanügü ga
 cuxū imaxgüchaūxū. Rü marū cuxū
 chatachigaxēxē naxrūxū i ngēma yatügü
 i nhama i naanewa itaégatanücüxū.
⁹⁻¹⁰Rü chorū duūxūgü i Iraéutanūxūcax
 rü chanamexēxē ga wūxi ga naane. Rü

yemawa nixī ga chanangugūxēxū nax
 norū naanegutama naxāchiūgūxūcax i
 ngextá taxūema ínachixewexūwa rü bai
 i ngēma norū uanügü ga noxri chixri
 namaxā inacuaxgūxū ga yexguma
 Iraéutanūxūgüarū āēxgacügü ga
 guxchaxūarū mexēerūgümexēwa
 chanayexmagūxēgürūxū. Rü chama rü
 tá chanaxāneeexē i guxūma i curü
 uanügü. Rü nhuxmax rü cumaxā
 chanaxuegu rü ngēma cutaagü rü tá
 nüxī Iraéutanūxūarū āēxgacü nixīgü
 cuxrūxū i nhuxmax āēxgacü nax
 quixixū. ¹¹Rü ngēxguma marū
 cuyuxguwena, rü chama rü tá nüxū
 chaxuneta i wūxi i cune nax nüxī
 āēxgacü yixixūcax. ¹²Rü yimá āēxgacü
 tá nixī ya naxücü ya chapata. Rü chama
 rü tá nüxū charüngūxēxē nax ngēma
 nataagü ya cune rü nüxī guxūgutáma
 Iraéutanūxūarū āēxgacü yixīgūxūcax.
¹³Rü chama rü tá nanatü chixī rü nüma
 rü tá chaune nixī. Rü tagutáma nüxū
 charūxo nax nüxū changechaūxū, rü
 taxūtáma nüxū chaxo yema āēxgacü ga
 Chaúxū nax chaxoxürūxū. ¹⁴Rü yimá
 āēxgacü ya chama nüxū chaxunetacü rü
 chorū duūxūgūmaxā tá inacuax rü tá
 Iraéuanecüāxgūmaxā inacuax i
 guxūgutáma. Rü tagutáma ínanguxuchi
 nax āēxgacü yixixū” —nhanagürü ga
 Tupana.

.....

Dawí rü duūxūgūxū nixugü

21 ¹Rü nüma ga Chataná rü
 Iraéuanecüāxgūmaxā nanu, rü
 yemacax Dawíāxēwa ínananguxēxē nax
 Iraéuanecüāxgūxū yaxugūxūcax. ²Rü
 nüma ga Dawí rü nanamu ga Yoábe rü

norü churaragüarü ãëxgacügü rü nhanagürü nüxü: —İëcü ipexiãchi rü peyaxugü i ngëma Iraéuanecüãxgü! Rû ïane ya Bechébawa ipenaxügü nax peyaxugüxü rü nhuxmatáta Dáüarü ïanewa nangu! İRü ngëmawena rü nhuxüchi nua penange i napane nax nüxü chacuáxüçax nax nhuxre yixixü i norü mu i ngëma duüxügü! —nhanagürü. ³Notürü nüma ga Yoábe rü nanangãxü rü nhanagürü: —Ngëxgumachi Cori ya Tupana naxwaxegu ¿rü taux ëxna nüxü natauxcha nax 100 expüxcüna yamuxëëãxü i norü duüxügü? ¿Rü taux ëxna guxüma i ngëma duüxügü rü chi cuxmëxwa nangëmagüxü, Pa ãëxgacüx? ¿Rü tüxcüü i cumax i cunaxwaxexü nax tayaxugüxü? ¿Rü ngëmaãcü ëxna chixexügu cunayixëëchaüxü i Iraéuanecüãxgü? —nhanagürü. ⁴Notürü nüma ga ãëxgacü rü nanamuama, rü düxwa nüma ga Yoábe rü nanaxü ga yema ãëxgacü namaxã nüxü ixuxü. Rû inaxüãchi rü guxüma ga Iraéuanegu nixügü. Rû yemawena rü Yerucharéüçax natáegu. ⁵Rü nüma ga Yoábe rü Dawímaxã nüxü nixu nax nhuxre yixixü ga norü mu ga yema yatügü ga marü churarawa imëxü. Rû Iraéuanewa rü 1,100,000 wa nangu ga yema yatügü ga marü nagu imëxü nax churara yixigüxü, rü Yudáanewa rü 470,000 nixí. ⁶Notürü tama nayaxugü ga yema Lewítanüxü rü Bëyamítanüxü yerü nüma ga Yoábe rü tama norü me nixí ga yema ãëxgacü nüxü üxëëxü. ⁷Rü nüma ga Tupana rü tama norü me nixí ga yema nax yaxugüxü ga duüxügü, rü yemacax yema Iraéuanecüãxgüxü

napoxcu. ⁸Notürü nüma ga Dawí rü Tupanamaxã nüxü nixu ga yema norü chixexü rü nhanagürü: —Rü aixcuma cupezewa poraãcü chixexü chaxü. Notürü cuxna chaca nax choxü nüxü curüngümaxüçax erü wüxi i duüxü i naechitamare maxüxüãcü íchanaxü —nhanagürü. ⁹Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Dawíarü ucuxëruxü ga Gáyixü namu yerü gumá nixí ga Dawímaxã Tupanaarü orexü ixücü. Rû nüma ga Tupana rü Gáyixü nhanagürü: ¹⁰—İëcü Dawíxütawa naxü rü namaxã nüxü yarüxu i nhaa tamaepüx i poxcu nax nüxü yaxuxüçax rü ngexürüüxü i ngëma poxcu nixí i nanaxwaxexü nax namaxã chanapoxcuexü i Iraéuanecüãxgü! —nhanagürü. ¹¹Rü nüma ga Gáyí rü Dawíxütawa naxü rü nhanagürü nüxü: —Cori ya Tupana rü cumaxã nüxü nixu i tamaepüx i poxcu nax cuma nüxü quixuxü rü ngexürüüxü yixixü i ngëma cuma cunaxwaxexü. ¹²Rü wüxi nixí nax tamaepüx ya taunecü taiya ngëxmaxü i Iraéuanewa. Rû to nixí nax tamaepüx ya tauemacügu perü uanügü pexü daixü. Rû to nixí nax tamaepüx i ngunexü Cori ya Tupana ínanguxëëxü i daxaweane rü ngëma norü duüxü i dauxücüãx rü poraãcü nachixexëëxü i guxüma i Iraéuanewa. Rû nhuxmax rü chanaxwaxë nax chamaxã nüxü quixuxü rü ngexürüüxü yixixü i ngëma cuma cunaxwaxexü nax namaxã nüxü chixuxüçax ya yimá cuxütawa choxü mucü —nhanagürü. ¹³Rü nüma ga Dawí rü Gáyixü nangãxü rü nhanagürü: —Nhuxma rü taxüma i guxchaxü chauétü nangu. Rû chauxçax narümemae nax Tupanamëxëgu

changuxũ erũ nũma rũ poraãcü nüxũ tangechaũtũmũxũ. Erũ tama chanaxwaxe nax tóru uanũgũmexẽgu iyixũ —nhanagürũ. ¹⁴Rũ yexguma ga nũma ga Cori ya Tupana rũ Iraéuanecũãxgũcax yéma nanamu ga daxaweane rũ 70,000 ga Iraéuanecũãxgũ nayue. ¹⁵Rũ nũma ga Tupana rũ yema daxaweanemaxã yéma nanamu ga wũxi ga dauxũcüãx ga norũ orearũ ngeruxũ nax yemamaxã Yerucharéũcüãxũ nadaixũcax. Notürũ yexguma marũ Yerucharéũwa nanguxchaũgu nax duũxũgũxũ nadaixũ ga yema dauxũcüãx, rũ nũma ga Cori ya Tupana rũ nüxũ nangechaũtũmũxũ ga duũxũgũ rũ yemacax nüxna nachogũ ga yema dauxũcüãx rũ nhanagürũ nüxũ: —¡Rũ marũtama nax cunadaixũ! —nhanagürũ nüxũ. Rũ nũma ga yema dauxũcüãx rũ marũ gumá Yebuchéutanũxũ ga Orná trígu ípũxũwa nayexma ga yexguma Tupana nüxna chogũgu. ¹⁶Rũ nũma ga Dawí rũ dauxũgu nadawenũ, rũ nüxũ nadau ga yema dauxũcüãx ga Cori ya Tupanaarũ orearũ ngeruxũ. Rũ dauxũgũxũ ga naane rũ nhama i naanearũ ngãxũmachatexewa nayexma namaxã ga norũ tara ga naxchixũwa natúxuchixũ. Rũ Yerucharéũguama namaxã nabuenüchacixũ. Rũ yemacax nũma ga Dawí rũ guxũma ga yema Iraéuanecũãxgũarũ ãxgacũgũ rũ témũxũ ga naxchirugu icũxgũxũ rũ nhaxtũanegu nanangüchitanũ rũ yemaacũ Tupanaxũ nacãaxũgũ. ¹⁷Rũ nũma ga Dawí rũ Tupanaxũ nacãaxũ rũ nhanagürũ: —Chama nixĩ ga chanamuxũ ga nax yaxugũxũ ga

duũxũgũ. Rũ chama nixĩ i chixexũ chaxũxũ rũ chanaxũxũ i pecádu. ¿Rũ taxacürũ chixexũ naxüe i nhaa duũxũgũ rũ ngẽmacax cunadaixũ? Pa Corix, Pa Chorũ Tupanax, cuxna chaca nax choxũ rũ chauxacũgũxũwaxi nax cupoxcuxũ, rũ marũtama nax cunadaixũ i duũxũgũ —nhanagürũ.

Dawí nanaxũ ga wũxi ga ãmarearũ guchicaxũ

¹⁸Rũ yexguma ga nũma ga yema dauxũcüãx ga Tupanaarũ orearũ ngeruxũ rũ Gáyixũ namu nax Dawímaxã nüxũ yanaxuxũcax nax Tupanacax wũxi ga ãmarearũ guchicaxũ naxũxũ nagu ga yema nachica ga Orná ga Yebuchéutanũxũ nawa trígu pũxũ. ¹⁹Rũ yexguma ga nũma ga Dawí rũ nanaxũ ga yema Cori ya Tupanaégagu Gáyí namaxã nüxũ ixuxũ. ²⁰Rũ nũma ga Orná rũ norũ trígu ínapux. Rũ yexguma nügũweama nadãxgux rũ nüxũ nadau ga yema dauxũcüãx ga Tupanaarũ orearũ ngeruxũ. Notürũ gumá ãgũmücũ ga nane ga namaxã yéma nayexmacũ rũ nibuxmũ rũ nicũxgũ ga yexguma nüxũ nadaugũgu. ²¹Rũ yexguma Dawí Ornáxũtawa nguxgu, rũ nũma ga Orná rũ Dawíxũ nadawenũ. Rũ yexguma Dawíxũ yacuãxãchigu, rũ nũma ga Orná rũ ínaxũxũ ga trígu ínapũxũwa rũ Dawípexegu nanangüchüãchi. ²²Rũ yexguma ga nũma ga Dawí rũ nhanagürũ nüxũ: —¡Choxna naxã i nhaa nachica i trígu nawa cupũxũ nax ngẽxma Cori ya Tupanacax chanaxũxũcax i wũxi i ãmarearũ guchicaxũ! ¡Rũ ngẽma cunaxwãxexũexpũx choxũ namaxã

nataxe, rü tá cuxú chanaxütanü nax ngêmaäcü yaxügachixüçax i ngêma dāxaweane i duüxügü namaxā yuexü! —nhanagürü. ²³Rü nüma ga Orná rü Dawíxü nangāxü rü nhanagürü: —Pa Āēxgacüx jēcü nayaxu i nhaa naane rü nagu naxü i taxacü i cuma cunaxwaxexü! RÜ chama tá cuxna chanamugü i nhaa tuirugü nax ngêma Tupanacax ícuguxüçax. RÜ yimatama naixmenaxāgü ya trügu namaxā chapoxünemaatama naxüxüxü. RÜ nhaatama trügu rü wüxigu ngêma wocagümaxā rü cuxna chanaxāmare nax Tupanana cuxāmarexüçax, Pa Āēxgacüx —nhanagürü. ²⁴Notürü nüma ga āēxgacü ga Dawí rü nanangāxü rü nhanagürü: —Moxē cuxna chaxā notürü chanaxwaxe nax naxçax cuxü chataxexü rü chamaxā cuxātanüxü i guxüma i ngêma. RÜ tama chanaxwaxe i ngetanüäcüma cuxna chanayaxuxü i ngêma cuxrü ixíxü, erü tama chanaxwaxe i taxacü i choxü ngetanüxü Cori ya Tupanacax íchagu —nhanagürü. ²⁵Rü nüma ga Dawí rü Ornáaxü nanaxütanüama. RÜ 600 tachinü ga diēru ga úru ngíxcax nüxna ngíxü naxā. ²⁶Rü yexma Tupanaaxü nanaxü ga āmarearü guchicaxü rü yéma ínanagu ga āmaregü ga norü chixexüarü útanüruxü nax Tupanaxü nangüxmüçēxüçax. RÜ nhüxüchi Cori ya Tupanamaxā nidexa rü nüxü nacaçaxü. RÜ nüma ga Cori ya Tupana rü nanangāxü rü dauxüguxü ga naanewa üxüema narünguxēxē, rü yema āmarearü guchicaxüétügu nangu. ²⁷Rü nüma ga Cori ya Tupana rü yema dauxüçüçaxü namu nax naxchixügu yaxüçuchiāxüçax ga norü tara.

Dawí rü nüxü naxuneta ga Tupanapatachica

²⁸Rü yexguma nüxü nadāxgux ga Dawí nax Cori ya Tupana nüxü ngāxüxü nawa ga yema nachica ga Orná ga Yebuchéutanüxü trügu nawa púxü, rü wena yéma Tupanacax ínanagu ga āmaregü. ²⁹Rü yexgumaüçüxü ga guma Tupanapata rü yema āmarearü guchicaxü ga chianexügu Moichē üxüne, rü marü Gabaóuarü mǎxpúnewa nanangegü rü yemaçax yéma nayexma. ³⁰Notürü nüma ga Dawí rü taxucürüwa Gabaóüwa naxü nax yéma Tupanacax āmare yanaguxüçax rü Tupanana yacaxaxüçax, yerü namüü ga yexguma nüxü nadāxgux ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü ga norü taramaxā yexma chixü.

22 ¹Rü yexguma ga Dawí rü nhanagürü: —Nhaa nachica i Orná trügu nawa púxüwa tá nangexma ya Tupanapata rü ngêma āmarearü guchicaxü nax ngēmawa Iraéuanecüāxgü Tupanacax ínaguxüçax i norü āmaregü.

Dawí nananutaquexe ga yemaxügü nax naxügüāxüçax ga Tupanapata

²Rü yemawena rü nüma ga Dawí rü nanangutaquexexēxē ga yema duüxügü ga to ga nachixüanecüāxgü ga Iraéutanügu āchiügüxü. RÜ guxemagüxü namu nax nutaarü mexēçüwawa tapuracüexü nax gumamaxā naxügüāxüçax ga Tupanapata. ³Rü yexgumarüxü ta nananutaquexe ga muxüma ga féru nax yemawa naxüāxüçax ga itapúagu ga íāxarü

potaruũgü rü ãaxarü chotaruũgü. Rü yexgumarüxü ta nananutaquexe ga muxüma ga bróche naxçax ga guma Tupanapata. ⁴Rü yexgumarüxü ta nananutaquexe ga muxüma ga mürapewa ga ocayiwagü, yerü ga ãanegü ga Chidáucüãxgü rü Tírucüãxgü rü muxüma ga mürapewa ga ocayiwagü yéma nana. ⁵Rü nüma ga Dawí rü nhaxügu narüxinü: “Yimá chaune ya Charumáu rü nabumare, rü taxüta naãxëxü nacuçax nax naxüãxü ya yima Tupanapata, erü yima napata tá ixixüne rü tanaxwaxe nax nataxü rü namexechixü, rü guxü i nachixüanewa nanguchigaxü. Rü ngëmacax i nhuxmax rü marü ichanaxügü nax chananútaquexexü i guxüma i ngëmaxügü i namaxã naxüxü”, nhaxügu narüxinü. Rü yemaacü ga Dawí rü nananutaquexe ga guxüma ga yemaxügü naxüpa ga nax nayuxü. ⁶Rü yemawena rü nüma ga Dawí rü nane ga Charumáuçax naca rü namaxã nüxü nixu nax nüma naxüãxüçax ga guma ãpata ga Cori ya Iraéuanecüãxgüarü Tupanaarü ixixüne. ⁷Rü yexguma ga Dawí rü Charumáuxü nhanagürü: —Pa Chaunex, rü choxü nangüchaü nax chanaxüxü ya wüxi ya ãpata naxçax ya Cori ya chorü Tupana. ⁸Notürü nüma ya Tupana rü chamaxã nüxü nixu rü nhanagürü: “Cuma rü tacü ya nagü cunabaxëxë rü muxü ga daiwa cuxüpetü. Rü ngëmacax taxütáma cuma nixi i chauçax cunaxüxü ya yima ãpata, erü chapexegu cunabaxëxë ya tacü ya nagü i nhama i naanewa. ⁹Notürü wüxi ya cune tá cuxü nangexma, rü nüma rü wüxi ya yatü ya ngüxmüxëeruxü tá nixi

namaxã i norü uanügü i nüxna ngaicamagüxü. Rü tá íchayachãchixëxë i ngëma norü uanügü nax tama nachixewegüaxüçax. Rü ngëmacax i naéga rü Charumáu tá nixi. (Rü ngëma naéga rü ‘ngüxmüxëeruxü’, nhaxüchiga nixi.) ¹⁰Rü nüma tá nixi i naxüãxü ya chapata. Rü nhama chaunexüchirüxü tá nixi rü chama rü tá nhama nanatürüxü chixi. Rü tá nüxü charüngüxëxë nax nüma rü nane rü nataagü guxügutáma ãëxgacü yixixü i Iraéuanewa”, nhanagürü ga Tupana. ¹¹Rü nhuxmax, Pa Chaunex, rü cuxütawa nangexma ya Tupana, rü marü çax cuxna naxã nax cunaxüçax ya yima napata, yexgumarüxü ga cumaxã nax naxueguãxü nax cuma tá yixixü nax cunaxüxü. ¹²Rü nüma ya Cori ya Tupana rü marü cuxna nanaxã i ãnü i mexü rü curü çax. Rü ngëxguma nüma cuxü yangucuchixëëgu nax Iraéuanecüãxgüarü ãëxgacü quixixü rü yanguxëxë i ngëma norü mugü ya Cori ya curü Tupana! ¹³Rü guxütáma mea cuxü inixü i ngëxguma tá cuyanguxëëxgu i ngëma norü mugü rü norü ucuxëgü ga Cori ya Tupana Moichëmaxã nüxü ixixü naxçax ga Iraéuanecüãxgü. ¡Ëcü napora rü cugü naporaxëëama! ¡Rü tauxü i curümaächixü! ¡Rü tauxü i cumüxü! ¹⁴Rü dücax, chama rü pora chaxü nax chananutaquexexü i ngëmaxügü nax naxüãxüçax ya Cori ya Tupanapata. Rü nangexma i 3,300 toneláda naguxü i úiru, rü 33,000 toneláda naguxü i diërumü, rü taxüma i bróche rü féru i taxucürüwama ingugüxü i norü yáwa. Rü ngëxgumarüxü ta marü

chananútaquexe i mürapewagü rü nutagü. Rü name nixí i cumax rü to ta icuxú i norü nguxêëruxú. ¹⁵Rü ngëxgumarüxú ta i cumax rü cuxú nangexma i muxúma i puracütanüxü i nutaarü mexêëcüwaruügü, rü cuxú nangexma i ïxtapüxaru chauxnagüruügü, rü corapínagü, rü yatügü i naguxüraxüxü i puracüxü cuáxü. ¹⁶Rü ngëma úirumü, rü ngëma diërumü, rü ngëma bróche, rü ngëma féru rü marü namuxüchiamá, rü taxucürüwama tanangugü. Rü ngëmacax name nax icunaxügüxü i ngëma puracü. ¡Rü nüma ya Cori ya Tupana cuxü rüngüxêxê! —nhanagürü ga Dawí.

.....

**Charumáu rü nanatü ga
Dawíchicüxü ãëxgacüxü ningucuchi**

28 ¹Rü nüma ga Dawí rü Yerucharéügu nanangutaquexexêxê ga guxúma ga Iraéuanecüãxgüaru ãëxgacügü. Rü yemataniüwa nayexma ga norü ãëxgacügü ga yema 12 ga Iraéütücumügümaxã icuãxgüxü, rü ãëxgacügü ga Dawíaru churaragümaxã icuãxgüxü, rü yema churaragüaru comaídáütegü rü capitáügü, rü yema ãëxgacügü ga Dawíaru rü nanegüaru naanegümaxã rü naxünagümaxã icuãxgüxü, rü guxúma ga yema togü ga ãëxgacügü ga itaégatanücüüxü ga Iraéuanewa, rü guxúma ga yema churaragü ga tama muüwãxegüxü. ²Rü yexguma marü yexma nangutaquexegu, rü nüma ga Dawí rü inachi rü nhanagürü: —Pa Chomücügü rü Pa

Chorü Duüxügüxü ¡rü choxú ipertixünüe!
Rü chama rü choxú nangúchaü nax chanaxüxü ya Tupanapata nax ngëxma naxüxüçax i ngëma baú i Tupanaaru mugü nagu nucuxü nax ngëma nangexmaxüçax ya Tupana. Rü yemacax ga chama rü chananutaquexe ga yemaxügü nax naxüxüçax ya Tupanapata. ³Notürü nüma ya Tupana rü nhanagürü choxú: “Rü taxütáma cuma nixí i cunaxüxü ya yima chapata. Erü cuma rü daigu cumáeta rü poraãcüma nagü icunabaxêxê”, nhanagürü choxü. ⁴Notürü nüma ya Cori ya tóru Tupana rü chautanüxügütanüwa choxü nayaxu nax guxügüma perü ãëxgacüxü choxü yaxíxêëxüçax. Rü yemacax nüxü naxuneta ga Yudátanüxü nax yematücumüwa ãëxgacügü íchoxütanücüüxü. Rü yema Yudátücumüwa nixí ga nüxü naxunetaxü ga chautanüxütücumü, rü yema chaueneegütanüwa rü choxü naxuneta nax guxúma i Iraéuanecüãxmaxã ichacuáxüçax. ⁵Rü nhüxmax rü namu i chaunegü i Tupana choxna mugüxü, rü ngëma chaunegütanüwa rü Tupana nüxü naxuneta ya chaune ya Charumáu nax nüma chauchicüxü ãëxgacü yixüxüçax i Iraéuanewa. ⁶Rü nüma ya Cori ya Tupana rü choxü nhanagürü: “Yimá cune ya Charumáu tá nixí ya yimá naxücü ya yima chapata rü norü ïãxgü. Erü chama rü chanayaxu nax chaune yixüxüçax, rü chama rü nanatü chixüxüçax. ⁷Rü chama rü tá guxügütáma nüxü charüngüxêxê nax ãëxgacüecha yixüxüçax i ngëxguma tá

nhÿxmarüxü naga naxinüechagu i ngêma chorü mugü rü chorü ucuxêgü” —nhanagürü choxü ya Tupana. ⁸Rü yexguma ga nüma ga Dawí rü nane ga Charumáuçaç nadauegu rü nhanagürü nüxü: —Rü nua napexewa i nhaa âêxgacügü i Iraéuanecüâxgü i Tupanaarü duüxügü ixígxü, rü napexewa ya tórü Tupana, rü cuxü chaxucuxê nax mea nagu cumaxüxüçaç i guxüma i norü mugü ya Cori ya Tupana nax ngêmaâcü cuxmexwa nangexmaechaxüçaç i nhaa mexü i naane, rü cunegümexêwa cunaxüexêxüçaç nax nümagü rü guxügutáma namaxâ inacuaxgüxüçaç. ⁹Pa Chaunex, Pa Charumáuç jêcü naga naxinü ya chorü Tupana rü guxüma i curü ngúchaümaxâ rü curü ínü i mexümaxâ naxü i ngêma cuxü namuxü! Erü nüma ya Cori ya Tupana rü nanangugü i ngêma taãxêwa ngêxmaxü rü nüxü nacuax i guxüma i ngêma nagu rüxínüxü. Rü ngêxguma tá cuma naxçaç cudaxgu, rü nüma rü tá cuxütawa nangexma. Notürü ngêxguma nüxna quixügachigux, rü nüma rü tá cuxü narüxoxochi. ¹⁰Rü ngêmaçaç rü name i poraâcü cuxuãê erü nüma ya Cori rü cuxü naxuneta nax cuma cunaxüxüçaç ya yima napata ya üünenene. ¡Rü êcü napora, rü naxü i ngêma nüma cuxü namuxü! —nhanagürü ga Dawí.

.....

29 ¹Rü yemawena ga âêxgacü ga Dawí rü nhanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yexma ngutaquexexü: —Rü daa chaune ya Charumáu nixí ya Tupana nüxü unetacü, rü nüma rü nangextüxüxüchi rü taxüta cuax nüxü

nangexma. Notürü i ngêma puracü i tá naxüxü rü nataxüchi, erü tama âêxgacüpatamare naxü, notürü Cori ya Tupanapata nixí ya naxüxüne. ²Rü yemaçaç pora naxçaç chaxü nax chananutaquexexü i ngêmaxügü nax naxüâxüçaç ya yima Tupanapata. Rü ngêma chanutaquexexü rü úrumü, rü diêrumü, rü bróche, rü féru, rü mürapewagü nixí. Rü ngêxgumarüxü ta chananutaquexe ya mucüma ya nutagü ya imexechicü ya beríru, rü naigüama ya nutagü ya imexechicü, rü tatanücü ya merüügü. Rü ngêxgumarüxü ta mucüma ya nuta ya márho i íxtapüxruxü chanutaquexe. ³Rü naétüwa i ngêma ngêmaxügü i marü naxçaç chanutaquexexü ya yima Tupanapata rü nüxna chanaxâ i ngêma choxrüxüchi ixixü i úrumü rü diêrumü, erü poraâcü choxü name ya yima Tupanapata. ⁴Rü ngêmaâcü 100,000 quíru naguxü i úiru, rü 230,000 quíru naguxü i diêrumü i marü memarexü nixí i nüxna chaxâxü nax ngêmamaxâ nachaxuxüçaç i naxtapüxgü ya yima Tupanapata. ⁵Rü ngêmaâcü marü nangexma i úiru rü diêrumü nax ngêmawa ngêma puracütanüxü naxügüxüçaç i naguxüraüxü i merüügü i Tupanapataçaç ixixü. Rü nhÿxmax ¿Rü texé tanaxwaxe nax tümaarü ngúchaümaxâ itanaxüxü i tümaarü âmare naxçaç ya Cori ya Tupana? —nhanagürü ga Dawí. ⁶Rü yexguma ga yema wüxichigü ga papá rü wüxichigü ga yema âêxgacügü ga nügütanüxüchigü ixixü, rü yema âêxgacügü ga churaragümaxâ icuáxü, rü yema âêxgacügü ga Dawíarü

puracūmaxā icuáxũ rü norü ngúchaũmaxā āmare inaxāgü. ⁷Rü yema norü āmaregü ga Tupanapataçax inaxāgüxũ rü 165,000 quíru naguxũ ga úiru nixĩ, rü ngétü 10,000 tachinü ngĩxgüxcü ga diēru ga úirungĩçax, rü 330,000 quíru naguxũ ga diērumü rü wixgutaçax 600,000 quíru naguxũ ga bróche, rü 3,300,000 quíru naguxũ ga féru. ⁸Rü yema nüxũ yexmaxũ ga nuta ga imexechicü rü guma rü ta inanana nüxna ga Yeriéu ga Yerchóütaxa ga Tupanapataarü diērumaxā icuáxũ. ⁹Rü nüma ga duĩxũgü rü nataāxēgü yerü norü ngúchaũmaxā Cori ya Tupanana nanaxāmaregü ga norü yemaxũgü. Rü yexgumarüxũ ta rü nüma ga ãçgacü ga Dawí rü poraãcü nataāxēxũchi. ¹⁰Rü yexguma ga nüma ga Dawí rü Cori ya Tupanaxũ nicuaxũxũ napexewa ga guxũma ga yema duĩxũgü ga yexma ngutaquexexũ rü nhanagürü: —Pa Cori ya Tonatügüarü Tupanax, rü guxũgutáma cuxũ ticuaxũxũgü. ¹¹Rü cumax, Pa Corix, rü guxũétüwa cungexma, rü cupora rü cuxüüne rü namaxā icucuax i guxũma. Erü guxũma i taxacü i ngēxmaxũ i dauxũguxũ i naanewa rü nhama i naanewa rü cuxrü nixĩ. Rü cuxrügü ta nixĩ i guxũma i naanegü erü guxũétüwa cungexma. ¹²Rü cuma nixĩ i cunangoxēxũ i guxũma i úirugü rü diērugü rü ngēmaxũgü. Rü cugagu nixĩ i mea tohiga yadexagüxũ i duĩxũgü. Rü cuma nixĩ i namaxā icucuáxũ i guxũma. Rü cuwa nixĩ i ne naxũxũ i pora. Rü cuxmexwa nangexma nax toxũ cutaxēxũ rü toxũ cuporaexēxũ ya guxāma. ¹³Rü ngēmacax, Pa Torü

Tupanax, i nhuxmax rü moxē cuxna taxāxũ rü cuxũ ticuaxũũgüxũ erü cuxüüne. ¹⁴Rü taxacü çxna chixĩ i chamax, rü taxacügü nixĩ i ngēma chorü duĩxũgü nax ngēmaãcü toxũ natauxchaxũ nax cuxna tanaxāxũ i muxũma i ngēmaxũgü? Rü dücax i guxũma i ngēma rü cuxütawa ne naxũ, rü ngēma cuxna taxāxũ rü cuxütawa tayaxuxũ nixĩ. ¹⁵Rü cupexewa i nhama i naanewa rü toma rü nhama duĩxũgü i ãanetanüxürüũmare tixĩgü nax paxaãchi i nhama i naanewa tangexmagüxũ yema nüxcüma ga torü oxigürüxũ. Rü ngēma torü maxũ i nhama i naanewa rü nhama wüxi i naxchipetarüxũ paxa inarütauxmare. ¹⁶Pa Corix, Pa Torü Tupanax, cuxrügü nixĩ i guxũma i nhaa ngēmaxũgü i tanutaquexexũ rü cuxmexwa nixĩ i ne naxĩxũ nax naxügüãxũçax ya yima cupata ya cuxçax taxüüne, Pa Tupana ya Üüneçux. ¹⁷Rü chama rü nüxũ chacuax nax guxũguma mea cunangugüxũ i torü ãnũ rü namaxā cutaāxēxũ nax tixaixcumagüxũ. Rü ngēmacax aixcuma mexũgu charüxĩnüãcüma chorü ngúchaũmaxā cuxna chanana i guxũma i nhaa āmaregü. Rü nhuxmax rü chataāxē erü nüxũ chadau i nhaa curü duĩxũgü i nuxā ngutaquexexũ rü guxũma i norü ngúchaũmaxā cuxna nanana i ngēma norü āmaregü. ¹⁸Pa Corix i Torü Oxigü i Abraáü rü Isáqui rü Iraéuarü Tupanax çcü nüxũ rüngüxēxē i nhaa curü duĩxũgü nax guxũguma nüxũ nangúchaũxũçax nax cuga naxĩnüexũ, rü tagutáma nüxũ naxoexũçax nax cuxũ nangechaũgüxũ! ¹⁹Rü ngēxgumarüxũ ta ya yimá chaune

ya Charumáu ɾrũ nüxna naxã i wüxi ya maxũne ya cugu rüxĩnũne nax ngẽmaãcü mea nagu namaxũxũcax i ngẽma curũ mugũ rü curũ ucuxẽgũ rü cucũmagũ, rü ngẽmaãcü naxũãxũcax ya yima cupata ya naxcax chananutaquẽxene i ngẽmaxũgũ!
 —nhanagürũ ga Dawí. ²⁰Rũ yemawena rü nüma ga Dawí rü nhanagürũ nüxũ ga guxũma ga yema duũxũgũ ga yexma ngutaquẽxegũxũ: —Rũ nhuxmax rü chanaxwaxe i nüxũ pecuaxũxũgũ ya Cori ya tórũ Tupana —nhanagürũ. Rũ yexguma ga yema duũxũgũ rü Cori ya Tupanaxũ nicuaxũxũgũ, rü Tupanapexegu rü ãẽxgacũ ga Dawípexegu nacaxápũxũgũ. ²¹Rũ moxũãcü rü yéma nanagagũ ga 1,000 ga wocaxacũgũ ga yexwaca yaexũ, rü 1,000 ga carnérugũ. Rũ Tupanacax nanadai ga yema naxũnagũ rü ãmare ga wíu naétũ naba, rü yemaacũ guxũma ga Iraéuanecũãxégagu Tupanacax Ínanagu. ²²Rũ yema ngunexũgu rü meama nachibũe rü naxaxegũ rü poraãcü nataãxegũ napexewa ga Cori ya Tupana. Rũ nhuxũchi wenaxarũ nüxũ nixugũe nax Charumáu ga Dawí nane nax ãẽxgacũ yixĩxũcax. Rũ Tupanapexewa chĩxũmaxã nanabaerugũ nax nüma Iraéuanecũãxgũmaxã inacuáxũcax. Rũ

yexgumarũxũ ta nüxũ naxunetagũ ga Chadóchi nax chacherdótegüarũ ãẽxgacũ yixĩxũcax. ²³Rũ yemaacũ nixĩ ga Tupana nüxũ unetaxũ ga Charumáu nax nüxĩ nanatũ ga Dawíchicũxũ yangucuchixũcax. Rũ guxũma ga Iraéuanecũãxgũ rü naga naxĩnũe rü yemaacũ mea inixũ ga guxũma. ²⁴Rũ guxũma ga Iraéuanecũãxgüarũ ãẽxgacũgũ rü churaragüerugũ rü Charumáuneeegũ rü namaxã nüxũ nixugũe ga naga tá nax naxĩnũexũ. ²⁵Rũ nüma ga Cori rü poraãcü nanatachigaxẽxẽ ga guxũma ga Iraéuanewa. Rũ yexeraãcü namuarũ yemaxũãx rü nanatũarũ yexera nüxũ nicuaxũxũgũ.

Nayu ga Dawí

²⁶⁻²⁷Rũ Dawí ga Yeché nane rü 40 ga taunecũ nixĩ ga ãẽxgacũ yixĩxũ ga Iraéuanewa. Rũ 7 ga taunecũ nixĩ ga ãẽxgacũ yixĩxũ ga Ebróũwa rü 33 ga taunecũ nixĩ ga Yerucharéũwa. ²⁸Rũ yexguma nayuxgu rü poraãcüxũchima marũ naya rü namuarũ yemaxũãx. Rũ duũxũgũ rü poraãcüxũchima namaxã nataãxegũ. Rũ nane ga Charumáu nixĩ ga nachicũxũ ãẽxgacũxũ ingucuchicũ. ....

2 CRÔNICAS

(Norü taxre i popera i wenaxarü ãëxgacügüchigaxü ümatüxü)

Charumáu rü Tupanana naxçax
naca i cuax

1 ¹Rü Charumáu ga Dawí nane, rü wüxi ga poracü ga ãëxgacü nixí, yerü Cori ya Tupana nüxü narüngüxêë, rü yemaçax natachiga. ²Rü yexguma ga nüma ga Charumáu rü naxçax nangema ga guxüma ga Iraéuanecüãxgüarü ãëxgacügü ga churaragüerugü, rü ïanegüarü ãëxgacügü, rü chacherdótegiarü ãëxgacügü, rü papágü ga ãëxgacü ixígüxü ga Iraéuanewa. ³Rü yexguma marü yema duüxügü ga yexma ngutaquexexümaxã yadexaguwena ga Charumáu, rü Gabaóüwa namaxã naxü yerü yéma nixí ga nayexmaxü ga guma Tupanapata ga naxchirunaxçax ga nüxcüma norü duü ga Moiché chianexügu naxüxüne. ⁴Rü marü tama Gabaóüwa nayexma ga yema baú ga Tupanaarü mugü nagu nuxü, yerü nüma ga Dawí rü üpaacü marü Quiriá-Yearíüwa nayayaxu rü Yerucharéüwa nanange nawa ga guma ïpata ga naxchirunaxçax ga yema

baúçax yexma naxüxüne. ⁵Notürü Gabaóüwatama nayexma ga yema ãmarearü guchicaxü ga bróchenaxçax ga naxüxü ga Becharéu ga Urí nane ga Úrutaxa ixícü. Rü yema ãmarearü guchicaxü rü Cori ya Tupanapatapexewa nayexma ga Gabaóüwa. Rü nüma ga Charumáu rü guxüma ga yema duüxügü ga íyaxümücügüxü rü yéma Gabaóüwa naxí nax Tupanamaxã yanadexagüxüçax. ⁶Rü nüma ga Charumáu rü nagu nachinagü ga yema ãmarearü guchicaxü ga bróchenaxçax ga Tupanapatapexewa yexmaxü. Rü yemawa ínanagu ga 1,000 ga ãmaregü ga naxünagü ga Tupanaçax daixü. ⁷Rü yematama chütaxügu, rü nüma ga Tupana rü Charumáuçax nangox rü nhanagürü nüxü: —¡Choxna naxçax naca i taxacü i cunaxwaxexü! Rü chama rü tá cuxna chanaxã —nhanagürü. ⁸Rü nüma ga Charumáu rü Tupanaxü nangãxüga rü nhanagürü: —Cumax, Pa Tupanax, rü poraäcü chaunatü ga Dawí cuxü nangechaütümüxü. Rü nhüxmax